

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Kandidatuppsats

”Man måste hela tiden bevisa att man är rätt kvinna på rätt plats”

En studie om kvinnliga regionpolitikernas upplevda möjligheter till jämn fördelning av makt och inflytande inom politiken

Författare: *Elin Nilsson Walldén*

Handledare: *Emma Ricknell*

Examinator: *Yonhyok Choe*

Termin: *VT22*

Ämne: *Statsvetenskap*

Nivå: *Kandidat*

Kurskod: *2SK31E*

Abstract

Several governmental investigations and reports indicate that women in politics do not have the same possibilities as men in Sweden, a country otherwise known for its generally high level of gender equality. This bachelor thesis is going to examine women's politician's perception of their own power and ability to influence the politics by interviewing seven fulltime regional politicians in a region in Sweden. The main questions that are analyzed are women's political issues and areas of responsibility, their access to political bodies and chairmanships and how they are respected and treated in their political role.

Via the lens of feminist institutionalism, the analysis shows that there are big differences in perception between the women that participated. Some feel that they have the same possibilities as men and are treated equal, while others feel like they are limited and disrespected due to men being the norm within the politics. Their experiences can therefore only partly be explained by the feminist institutionalism as there are other reasons that affect their perception on the issue. The conclusion is that women's politician's perception of their own power and ability to influence the politics in a region in Sweden are partly equal to men's, and partly limited.

Nyckelord

Politisk jämställdhet, kvinnor inom politik, politiska möjligheter, jämn fördelning av makt och inflytande, politiska intressen, regionpolitik.

Tack

Jag vill börja med att tacka min handledare Emma som med sin stora kompetens på området kvinnor inom politik har stöttat och guidat mig genom denna uppsats.

Jag vill även tacka de sju kvinnliga regionråd som deltog i intervjuerna i denna uppsats - tack för att ni gav mig en inblick i er värld och för de ärliga upplevelser och tankar ni delade med er av. Ni gjorde inte bara denna uppsats möjlig, utan gav mig också nya insikter och kunskaper om detta ämne.

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Problemområde	6
1.2 Syfte och frågeställningar	7
1.3 Disposition	8
2. Bakgrund	9
2.1 Regioners uppbyggnad och undersökt region	9
3. Tidigare forskning	11
3.1 Kvinnor inom internationell- och EU-politik	11
3.2 Kvinnor inom nationell politik	12
3.3 Kvinnor inom regionpolitik	13
3.4 Kvinnors politiska intressen	15
4. Teori	17
4.1 Krook och Mackays feministiska institutionalism	17
5. Metod och material	19
5.1 Forskningsdesign	19
5.2 Samtalsintervjuer	19
5.3 Material	20
5.4 Avgränsningar	21
5.5 Urval av respondenter	21
5.6 Etiska och moraliska ställningstaganden	22
5.7 Validitet, reliabilitet och operationalisering	23
5.8 Analysmodell	25
5.9 Intervjuguide och intervjutillfällena	26
6. Resultat och analys	28
6.1 Politiska intressen och ansvarsområden	28
6.2 Tillgång till politiska organ och ordförandeposter	32
6.3 Respekt och bemötande i den politiska rollen	34
7. Slutsats och diskussion	40
Referenslista	44
Bilagor	
Bilaga 1. Informationsbrev	47
Bilaga 2. Intervjuguide	49
Tabellförteckning	
Tabell 1. Information om respondenterna och intervjutillfällena	22
Tabell 2. Analysmodell	25

1. Inledning

Runt om i världen idag råder det ingen tvekan om vilka det är som dominerar inom politiken. Män dominerar inte bara världspolitiken överlag, utan även de högre politiska poster och ämbeten som finns. Utöver detta begränsas kvinnor inom politiken genom olika typer av diskriminering (Inter-Parliamentary Union och UN Women, 2020). På EU-nivå finns samma trend, att män är överrepresenterade överlag samt på de högre politiska posterna och ämbetena (Jämställdhetsmyndigheten, 2021: 131), vilket tyder på att kvinnors tillgång till en jämn fördelning av makt och inflytande är begränsad.

Denna trend återfinns även i Sverige idag. Trots statusen som ett av de mest jämställda länderna i världen, samt att regeringen har ett jämställdhetspolitiskt mål om att det ska råda en jämn fördelning av makt och inflytande mellan män och kvinnor (Regeringskansliet, 2016) visar rapporter och utredningar att kvinnliga politiker i Sverige idag har andra politiska intressen än män, att de måste kämpa mer för att respekteras i sin politiska roll samt att de inte har samma tillgång till högre politiska poster och ämbeten som män. Detta tyder på att kvinnor begränsas i sin möjlighet till jämn fördelning av makt och inflytande även i Sverige (Jämställdhetsmyndigheten, 2019: 1-2).

En gemensam trend både internationellt, på EU-nivå och nationell nivå i Sverige är att kvinnor och män har olika politiska intressen (Inter-Parliamentary Union och UN Women, 2020 & Jämställdhetsmyndigheten, 2019: 5). Som följd av detta tenderar män att dominera inom politikområden med "hårda" frågor som ekonomi och försvar, medan kvinnor dominerar inom "mjuka" frågor som sjukvård och utbildning (Reingold & Swers, 2011: 429-431). Detta leder till att kvinnor stängs ute från de politiska forum där vissa viktiga beslut tas, och därmed begränsas de i sin möjlighet till jämn fördelning av makt och inflytande.

Trots dessa dystra trender för kvinnor inom politiken har det skett en del politiska milstolpar som bryter den annars tydliga mansdominansen på de högsta politiska posterna. 2019 utsågs Ursula Von der Leyen till EU-kommissionens första kvinnliga ordförande (EIGE, 2020), och även inom Sverige har en liknande

milstolpe skett när Magdalena Andersson i november 2021 utsågs till Sveriges första kvinnliga statsminister (Sveriges Riksdag, 2021-11-29).

Ett steg ner från den nationella nivån hittar vi den politiska nivån i Sverige som kan anses vara den mest osynliga och som det har forskats minst om, vilket är den regionala (Bäck & Öhrvall, 2003: 7). Även om regionpolitiken är ett tämligen outforskat område, speciellt när det gäller kvinnors möjligheter inom politiken, så finns det forskning som pekar på att regionerna har stor betydelse i Sverige. Sedan Sverige gick med i EU har mycket makt decentraliserats från riksdag och regering till regionerna, och i samband med att landsting omvandlades till regioner 2018 fick regionerna ytterligare ansvarsområden (SOU, 2005: 82-83).

Inom regionerna idag återfinns samma trender som på den internationella och nationella nivån då män verkar dominera inom politiken även där (SOU, 2005: 82-83). Varje region beskrivs ha könsmaktsordningar som på olika sätt gynnar män och missgynnar kvinnor, även om dessa varierar från region till region (SOU, 2007: 20). Sammantaget tyder detta på att kvinnors möjligheter till jämn fördelning av makt och inflytande begränsas även på regional nivå, något som denna uppsats söker att synliggöra.

1.1 Problemområde

Med utgångspunkt i Regeringens jämställdhetspolitiska mål om att kvinnor och män ska ha jämn fördelning av makt och inflytande (Regeringskansliet, 2016) samt i de olika utredningar och rapporter som vittnar om att det råder stora skillnader mellan män och kvinnors möjligheter inom politiken på samtliga politiska nivåer (Jämställdhetsmyndigheten, 2021) kommer problemområdet för denna uppsats att vara kvinnors möjligheter inom politiken. Problemområdet kommer att undersökas ur kvinnliga heltidspolitikers perspektiv på den regionala politiska nivån i en region i Sverige, där resultatet kommer att analyseras utifrån Krook och Mackays feministiska institutionalism.

Regeringens jämställdhetspolitiska måls grad av uppfyllelse kan ifrågasättas då kvinnor inom politiken idag inte har samma möjligheter som män sett till olika aspekter, varken på Riksdagsnivå (SOU, 2015) eller regional nivå (SOU, 2007).

Därav blir uppsatsens problemområde viktigt att belysa och forska om då kvinnor idag inte har möjlighet till en jämn fördelning av makt och inflytande och det finns fortfarande mycket kvar att göra innan det är jämställt mellan män och kvinnor i enlighet med regeringens mål.

Problemområdet kommer att undersökas på regional nivå då regionernas betydelse i Sverige idag är stor på grund av det ökade ansvaret för tunga politikområden som följd av den decentralisering av makt som skett de senaste åren (SOU, 2005). Den regionala nivån är även den minst efterforskade, specifikt även inom ämnet kvinnors politiska möjligheter (Bäck & Öhrvall, 2003: 7). Trots det begränsade utbudet av forskning finns det tendenser som visar att kvinnors politiska möjligheter begränsas inom regionerna (SOU, 2007), vilket är uppsatsens argument för att problemområdet måste synliggöras mer på denna politiska nivå.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att undersöka problemområdet kvinnor inom politiken baserat på Regeringens jämställdhetspolitiska mål om möjlighet till en jämn fördelning av makt och inflytande (Regeringskansliet, 2016). Detta görs på den regionala politiska nivån genom samtalsintervjuer med sju kvinnliga regionpolitiker för att undersöka om de som kvinnor inom politiken upplever att de har möjlighet till en jämn fördelning av makt och inflytande. Mer specifikt kommer deras politiska intressen och ansvarsområden, tillgång till politiska organ och ordförandeposter samt hur de respekteras och bemöts i sin politiska roll att undersökas. Dessa faktorer valt ut då de är de mest återkommande problemen som kvinnor inom politiken möter enligt olika rapporter och statliga utredningar (Jämställdhetsmyndigheten, 2019).

Resultaten från samtalsintervjuerna kommer att analyseras utifrån Krook och Mackays feministiska institutionalism för att se om regionen som institution kan förklara resultaten och eventuella begränsningar för kvinnornas möjligheter inom politiken. Utifrån ovan nämnt syfte kommer problemområdet att specificeras i följande frågeställningar:

Upplever kvinnliga regionpolitiker att de har möjlighet till jämn fördelning av makt och inflytande inom politiken i avseendena:

- *Vilka politiska intressen och politiska ansvarsområden de har?*
- *Hur deras tillgång till politiska organ och ordförandeposter ser ut?*
- *Hur de respekteras och bemöts i sin politiska roll?*

1.3 Disposition

Hittills har kapitel 1 med inledning, problemområde, syfte och frågeställningar presenteras. I kapitel 2 presenteras bakgrund kring regioners uppbyggnad i allmänhet samt kring den specifika region som uppsatsen undersöker. Kapitel 3 redogör för den tidigare forskning som gjorts på problemområdet på olika politiska nivåer och i kapitel 4 redogörs det för den teori som uppsatsens resultat kommer att analyseras utifrån, vilken är feministisk institutionalism. Uppsatsens metod och material presenteras i kapitel 5, och i kapitel 6 presenteras och analyseras resultaten från samtalsintervjuerna. Slutligen presenteras en diskussion om resultaten och analysen i kapitel 7, där en diskussion om möjlig framtida forskning även lyfts. Sist hittar vi uppsatsens referenslista och bilagor.

2. Bakgrund

2.1 Regioners uppbyggnad och undersökt region

Regionerna i Sverige styrs av folkvalda politiker som väljs in var fjärde år i samband med de allmänna valen till riksdag, region och kommun. Ett eller flera partier bildar sedan tillsammans en majoritet som styr. Regionerna har vidare ett självstyre som innebär att de ansvarar för vissa politikområden, där de största är hälso- och sjukvård, kultur, kollektivtrafik, infrastruktur, och regional utveckling. Det största beslutande organet i en region är regionfullmäktige, och det är dit regionens invånare väljer in de politiker de vill ska sitta och representera dem. Regionfullmäktige beslutar i övergripande och viktiga frågor som rör regionens verksamheter (Sveriges kommuner och regioner, 2021).

Regionstyrelsen är ytterligare ett politiskt organ som finns inom regionerna, och även om partierna har möjlighet att välja vilka kandidater de vill lyfta fram så är det fullmäktige som väljer vilka ledamöter som ska sitta där. Regionstyrelsen har en samordnande funktion i regionen, leder det politiska arbetet samt är det organ som i huvudsak ansvarar för regionens ekonomi. Ytterligare politiska organ som finns inom regioner är olika nämnder som är kopplade till specifika politikområden. Likt regionstyrelsen väljer fullmäktige vilka ledamöter som ska sitta i nämnderna, men regionerna själva väljer vilka nämnder som ska finnas. Det finns dock vanligtvis nämnder kopplade till regionens huvudsakliga ansvarsområden, som hälso- och sjukvårdsnämnd och kollektivtrafiknämnd, samt ett utskott som är direkt underställt regionstyrelsen. Nämnderna har som uppgift att bereda och besluta i frågor kopplade till deras politikområde, där vissa tunga frågor ibland överlämnas för slutgiltigt beslut i fullmäktige. Det finns även beredningar inom regioner där olika frågor bereds, men dessa politiska organ har inget formellt ansvar till skillnad från övriga politiska organ (Sveriges kommuner och regioner, 2021).

Sett till hur det är uppdelat mellan könen i regionerna runt om i Sverige går det att konstatera att efter valet 2018 är sammanlagt 48% av politikerna kvinnor och 52% män. Totalt 49% av de som sitter i regionstyrelser runt om i Sverige är kvinnor och 51% är män, och sett till nämnder är 40% av de som sitter i dessa

kvinnor, medan 60% är män. Sett på ytterligare detaljnivå innehas ordförandeskapet i regionstyrelser runt om i Sverige av 35% kvinnor och 65% män. Ordförandeskap överlag i regionerna innehas 46% av kvinnor och 54% av män, samt att vice ordförandeskap innehas till 47% av kvinnor och 53% av män (SCB Statistikdatabasen, 2019).

I den region som specifikt undersöks i denna uppsats ligger könsfördelningen av regionpolitikerna på liknande procentnivå som i landet. Gällande hur stor andel ordförandeposter som innehas av kvinnor är det svårt att jämföra Sveriges regioner överlag med den berörda regionen då det har skett ett utbyte av män på ordförandeposter i regionen under den pågående mandatperioden. Totalt 46% kvinnor innehar ett ordförandeskap överlag runt om i regionerna i Sverige, men aktuell statistik för uppsatsens valda regionen visar på en väldigt låg siffra för kvinnliga ordförandeposter vilket i dagsläget inte stämmer då det sedan dess har tillkommit fler kvinnor på ordförandeposter i denna region (Kolada, 2021).

3. Tidigare forskning

3.1 Kvinnor inom internationell- och EU-politik

Runt om i världen dominerar män inom politiken, och ju högre upp bland de politiska posterna desto fler män och färre kvinnor finns där. Det finns också tecken på att kvinnors tillgång till politiken överlag samt deras tillgång till minister- och högre politiska poster är kraftigt begränsad runt om i världen (Inter-Parliamentary Union och UN Women, 2020). Det går att konstateras att 93% av regeringscheferna runt om i världen är män, att 75% av ledamöterna i världens parlament är män samt att 80% av de högre politiska posterna i världen innehas av män (Inter-Parliamentary Union (2020). Detta tyder på att kvinnors möjligheter till jämn fördelning av makt och inflytande runt om i världen är begränsad.

Mellan olika världsdelar råder det stora skillnader där bland annat västvärlden har kommit längre i den jämställdhetspolitiska utvecklingen än i övriga områden i världen, även om det görs framsteg även där. Det finns dock fortfarande hinder som begränsar kvinnors tillgång till politiken i världen alla delar av världen, dels i form av lagstiftning i vissa länder som juridiskt begränsar kvinnors möjligheter i samhället, samt i form av övrig diskriminering som begränsar och påverkar kvinnor inom politiken negativt (Inter-Parliamentary Union, 2020).

Sett till hur kvinnors möjligheter ser ut inom EU-politiken och däribland och EU-kommissionen så vittnar Jämställdhetsmyndigheten (2021: 131) om att det är män som är överrepresenterade på de politiskt högsta ämbetena. Det finns dock tecken som visar att trots att män dominerar inom EU idag har kvinnor under de senaste åren fått större möjligheter att bli ledamöter i Europaparlamentet samt kommissionärer och ordförande på olika poster (EIGE, 2020). Men det finns fortfarande tecken på att kvinnors möjligheter till jämn fördelning av makt och inflytande begränsas på denna politiska nivå.

År 2019 nåddes dock en politisk milstolpe inom EU då en kvinna för första gången valdes till ordförande för EU-kommissionen; Ursula von der Leyen (EIGE, 2020). Detta visar att trots mansdominansen så har kvinnor möjlighet att

nå de högre politiska posterna inom EU-politiken. I en rapport beskriver Von der Leyen (2019: 11-12) sitt planerade jämställdhetsarbete inom EU de närmsta åren, vilken innefattar att öka kvinnors tillgång till politiken och politiska poster samt målet att EU-kommissionen ska vara helt jämställd vid slutet av hennes mandatperiod.

3.2 Kvinnor inom nationell politik

Jämställdhetsmyndighetens rapport *Kvinnor har det tuffare än män inom politiken* (2019: 1) visar att kvinnor måste kämpa mer för att respekteras inom politiken samt att de har inte samma tillgång till politiska organ eller ordförandeposter som män. Dessa skillnader finns inom politiken i Sverige idag trots att Sverige räknas som ett av de mest jämställda länderna i världen. Detta följs upp i ytterligare en rapport där regeringens jämställdhetspolitiska mål "jämn fördelning av makt och inflytande" utvärderas. Där konstateras det att sedan Sverige utnämndes till världens mest jämställda land av FN 1995 tack vare sin jämställda representation i riksdagen, har jämställdhetsutvecklingen stannat av (Jämställdhetsmyndigheten, 2021: 13).

Idag ligger Sverige på en 7:e istället för en 1:a plats av de mest jämställda länderna, och jämställdhetsutvecklingen nationellt sett går tillbaka på flera punkter. I en statlig utredning behandlas delmålet jämn fördelning av makt och inflytande och det lyfts att Sverige fortfarande ligger i framkant när det gäller kvantitativ jämställdhet, det vill säga antalet kvinnor som är representerade inom politiken. Men rapporten pekar på att detta inte garanterar kvalitativ jämställdhet, det vill säga att kvinnor har samma möjligheter att delta i och påverka politiken och de beslut som tas där, vilket därmed hindrar kvinnors möjlighet till en jämn fördelning av makt och inflytande (SOU, 2015: 96).

Ytterligare problem som lyfts är att män dominerar och tar större plats inom politiken som följd av att det finns systematiska maktstrukturer som gynnar dem och missgynnar kvinnor. Detta resulterar i att män dominerar samtal och debatter mer än kvinnor samt att kvinnor döms hårdare om de gör misstag på grund av att deras prestationer nedvärderas då män är normen (Jämställdhetsmyndigheten, 2019: 8). Konsekvenserna av detta blir att kvinnor måste jobba mer för att uppnå

samma respekt och bemötande som män samt för att anses lika kompetenta som män inom politiken (Jämställdhetsmyndigheten, 2019: 10).

Vidare visar en undersökning gjord i riksdagen 2005 att kvinnliga riksdagsledamöter upplevde att deras manliga kollegor hade större makt och inflytande inom politiken. Detta genom att de hade tillgång till högre politiska poster samt fick sitta med i utskott i större utsträckning än kvinnor. Detta upplevde kvinnorna bero på maktstrukturer som fanns inom riksdagen som gynnade män mer. Kvinnorna vittnade även om att de inte togs på samma allvar som män då de var tvungna att jobba hårdare för att uppnå samma acceptans och respekt och gjorde de misstag bestraffades eller dömdes de även mer än män. Överlag upplevde de kvinnliga riksdagsledamöterna att de ofta mötte motstånd från och tystades ner av män genom härskartekniker, vilket gjorde att det var svårt att nå ut med sina åsikter inom politiken (Riksdagsförvaltningen, 2005: 5).

I en rapport som utreder det jämställdhetspolitiska målet “jämn fördelning av makt och inflytande” lyfter Christina Bergqvist (2015: 15) att ovan nämnda skillnader mellan kvinnliga och manliga politiker överlag är mer frekvent förekommande på de högre politiska nivåerna. Antalet kvinnliga politiker på framträdande poster verkar även successivt minska inom politiken på ju högre politiskt nivå som undersöks. I november 2021 skedde dock en politisk milstolpe inom svensk politik, likt den inom EU, när Magdalena Andersson 100 år efter att den kvinnliga rösträtten infördes utsågs till Sverige första kvinnliga statsminister (Sveriges Riksdag, 2021-11-24 / 2021-11-29). Detta bryter den annars mansdominerade politiska toppen i Sverige och visar på att kvinnor kan ta sig till den politiska toppen trots att deras möjligheter till en jämn fördelning av makt och inflytande överlag begränsas i Sverige.

3.3 Kvinnor inom regionpolitik

Den regionala politiska nivån är den sista som kommer att presenteras samt den nivå som kommer att undersökas mer specifikt i denna uppsats. Tidigare forskning om den regionala nivån är begränsad jämfört med kommunal eller riksdagsnivå, och handlar främst om kvinnors politiska representation snarare än om deras möjligheter inom politiken (Bäck & Öhrvall, 2003: 7). Den forskning

som finns har dock några år på nacken vilket är bra att vara medveten om då mycket kan ha ändrats sedan dess. Uppsatsen kommer trots det begränsade utbudet försöka presentera tidigare forskning om kvinnor och deras möjligheter inom regionpolitik.

I en statlig rapport så lyfts det att sedan Sverige gick med i EU har den politiska makten under 2000-talet allt mer har decentraliserats från riksdag och regering till den regionala nivån, vilket innebär att regionernas betydelse har ökat allt mer. År 2018 slogs även landstingen och de regionala samverkansorganen ihop och bildade regioner, vilket gjorde att denna politiska nivå fick en ännu större tyngd. Detta öppnade dessutom upp för nya regionala politikområden och ett ökat ansvar över fler politiska organ som regional tillväxt- och utveckling. Genom denna förflyttning av politisk makt uppstod även nya maktpositioner inom regionerna, vilka kom att domineras av män och upp till 75% på sina ställen runt om i landet. Mansdominansen inom de regionala politiska organen har lett till att de strategier och program som tagits fram inom regionerna för bland annat tillväxt och utveckling, starkt har präglats av män och deras politiska intressen. Därmed har det drivits en regionpolitik som gynnar män i många regioner runt om i Sverige (SOU, 2005: 82-84).

Vidare styrks forskningen som visar på att det råder en stor mansdominans på regional nivå i ytterligare en rapport. Där lyfts det att kvinnor begränsas i sin tillgång till maktpositioner på grund av att de är få till antalet inom politiken och därmed får kämpa i uppförsbacke jämfört med män för att nå en högre politisk post. Detta leder till att ordförandeposterna samt de viktigaste toppositionerna på regional nivå, som anses ge mest prestige, överlag domineras av män (SOU, 2007: 14). Efter valet 2018 så gick kvinnors representation i regionfullmäktige ner runt om i Sverige, vilket dessutom minskade antalet kvinnor överlag i regionstyrelser samt på ordförandeposter i regionstyrelser till förmån för män (Jämställdhetsmyndigheten, 2021: 128).

Trots att trenderna inom regionpolitiken runt om i landet överlag pekar på att män dominerar och att kvinnor inte har samma möjligheter så varierar det från region till region. Varje region anses ha egna könsmaktsordningar som på olika sätt och i

olika utsträckning begränsar kvinnliga politiker. Dessa könsmaktsordningar påverkar även graden av jämställdhet inom regionerna då det varierar stort från region till region (SOU, 2007: 20). Men sammantaget finns det flera tecken på att kvinnors möjligheter till jämn fördelning av makt och inflytande inom politiken är begränsad även på den regionala nivån.

3.4 Kvinnors politiska intressen

Det finns forskning som pekar på att kvinnor har haft andra politiska intressen än män redan innan de hade rösträtt och tilläts delta i politiken. Fenomenet benämns inom forskningen som "women's issue", och förklarar att kvinnors skilda intressen beror på att de historiskt sett har verkat inom olika delar av samhället. Kvinnorna har varit hemma och tagit hand om hem och barn, medan männen har rört sig ute i samhället och arbetat för att försörja familjen. Detta har lett till att kvinnor driver politiska frågor kopplade till deras påstådda vårdande och moderliga natur, vilket gör att deras politiska intressen skiljer sig från mäns. Kvinnor har även efter sitt intåg i politiken, vilket var långt efter mäns, hindrats från att vara delaktiga inom politiken på samma villkor som män då de på grund av sina skilda kvinnliga intressen har begränsats på olika sätt (Dolan, Deckman & Swers, 2022: 3-4).

En av de mest framstående forskarna inom ämnet är Michele Swers, som anser att frågan om kvinnor har skilda politiska intressen jämfört med män är central inom jämställdhetsforskningen. Kvinnors politiska intressen beskrivs av Reingold och Swers (2011: 429-431) som frågor eller politikområden som kvinnor driver mer och har en mer liberal syn på än män, vilket framför allt är jämställdhetsfrågor och frågor om kvinnors rättigheter. Det finns även ett traditionellt synsätt som definierar det kvinnliga politiska intresset i termer av att kvinnor är mer intresserade av välfärds-, utbildnings- och familjefrågor.

Att kvinnor anses ha andra politiska intressen än män kallas även inom jämställdhetsforskningen för horisontell segregering. Detta innebär att kvinnor och män på samma horisontella politiska nivå är verksamma inom olika politikområden eller driver olika frågor på grund av sina påstådda skilda politiska intressen. Trenden är att män dominerar inom de politikområden som anses tunga

och av större vikt som behandlar “hårda” frågor som försvar, ekonomi och teknik, medan kvinnor dominerar inom politikområden som kan kopplas ihop med deras vårdande natur som berör “mjuka” frågor som hälso- och sjukvård, utbildning, kultur och sociala frågor (Jämställdhetsmyndigheten, 2019: 5).

Vidare visar forskning att kvinnor har andra politiska intressen än män på grund av att det råder manliga maktstrukturer i samhället som gör att kvinnor systematiskt förtrycks och underordnas män. På grund av sina erfarenheter från detta kommer kvinnor att driva politiska frågor som tillsammans gynnar dem som grupp. Exempel på detta är jämställdhets- samt omsorgsfrågor, som kvinnor vanligtvis driver i större utsträckning än män då de anser att de är viktiga, medan män ofta inte ser samma värde i dessa frågor då de inte gynnar dem som grupp på samma sätt. Problemet med detta är att kvinnor förväntas välja eller tilldelas mjuka politiska frågor, vilket leder till att de stängs ute från de politiska arenor där en del viktiga beslut tas och därmed begränsas deras möjlighet till en jämn fördelning av makt och inflytande (Jämställdhetsmyndigheten, 2021: 22-23).

Denna uppdelning av politiska intressen mellan könen finns dels på den internationella nivån, där Dahlerup (2020: 31) visar att kvinnor överlag i världen verkar inom politikområden som rör utbildning och sociala frågor. De kvinnliga politiker som sitter med i utskott, är utskottsordförande eller ministrar ansvarar även främst för jämställdhets- och vård- och omsorgsfrågor, medan män främst ansvarar för ekonomi- och försvarsfrågor (Inter-Parliamentary Union och UN Women, 2020). Denna skillnad finns även inom EU, där kvinnor och män tydligt driver olika politiska sakfrågor (Jämställdhetsmyndigheten, 2021: 131) samt i Sverige där män dominerar inom riksdagsutskott som anses vara av större vikt som driver “hårda” frågor som försvar och utrikespolitik, medan kvinnor i större utsträckning återfinns i utskott som anses mindre viktiga som rör “mjuka” frågor, som utbildning och socialförsäkringar (Jämställdhetsmyndigheten, 2019: 5).

4. Teori

4.1 Krook och Mackays feministiska institutionalism

Krook och Mackay lyfter att forskning om politiska institutioner länge har förbisetts inom jämställdhetsforskning då fokus istället har varit på de patriarkala maktstrukturer som finns i samhället. Den feministiska institutionalismen menar dock att maktstrukturerna som finns inom institutioner är otroligt viktiga då de är en grundläggande anledning till varför det råder stora skillnader mellan könen i samhället idag (2011: 2-3). En viktig sak som den feministiska institutionalismen framhåller är att institutioner ses som "könade", det vill säga att det är det manliga som är normen och idealet som präglar institutionen och strukturerna inom den, och att detta ideal ständigt fortsätter reproduceras inom institutionerna. Därmed formar och påverkar dessa maktstrukturer det politiska beteendet inom institutionerna genom att de definierar vad som är möjligt och inte för könen samt hur de bör agera, där kvinnor hamnar i underläge och deras möjligheter begränsas eftersom de inte passar in i normen (Krook & Mackay, 2011: 6-7).

Krook och Mackay konstaterar vidare att även om det varierar från institution till institution vilket jämställdhetsperspektiv som finns där och hur det påverkar strukturerna och människorna inom dem, är det alltid i princip kvinnor som påverkas och missgynnas mest. Detta då de manliga maktstrukturerna ofta påverkar det som beslutas inom de politiska institutioner då beslut utgår från mäns perspektiv och därmed får ett utfall som gynnar män och missgynnar kvinnor (2011: 183-184). Eftersom författarna menar kön är en social konstruktion i samhället så hävdar de även att det går att förändra de könade institutionerna genom att rekonstruera maktstrukturerna som finns inom dem. Detta görs genom att utmana de manliga normerna och lägga in ett jämställdhetsperspektiv i det dagliga arbetet inom institutionerna med syftet att kvinnor ska bli jämställda män (Krook & Mackay, 2011: 6-7).

Det har dock riktats en del kritik mot denna teori och dess idéer. Kritiker pekar på att kvinnor som aktörer och deras förmåga att aktivt ta egna beslut helt bortses från då den feministiska institutionalismen framställer det som att kvinnor är fast institutionerna och dess manliga strukturer. Kritikerna menar istället att kvinnor

som politiska aktörer inom institutioner är minst lika kapabla som män att mobilisera sig och förändra de politiska strukturer som råder inom institutionerna. Detta går att se historiskt sett då kvinnor inte har varit passiva inom institutioner utan genom olika mobiliseringar varit med och verkat för flera sociala förändringar i samhället. Bland annat har de drivit igenom olika reformer och förändringar inom välfärden och skolan runt om i världen. Sammanfattningsvis pekar kritiken mot den feministiska institutionalismen på att det är många fler faktorer, och främst att kvinnor är rationella och självständiga aktörer, än enbart institutioner och dess strukturer som påverkar kvinnors beteende och möjligheter inom politiken (Krook & Mackay, 2011: 190).

5. Metod och material

5.1 Forskningsdesign

Vid val av forskningsdesign i en uppsats finns det olika ansatser. Det finns dels den beskrivande, som avser beskriva hur ett fenomen ser ut, samt den förklarande, som avser förklara varför fenomenet ser ut som det gör (Esaiasson m.fl. 2017: 37). Denna uppsats tar utgångspunkt i båda av dessa ansatser. Detta då ambitionen dels är att beskriva hur fenomenet kvinnliga regionpolitikerns uppfattning om sina möjligheter ser ut, vilket kommer att göras i resultatet. Uppsatsen är dels även av förklarande art då i analysdelen används teorin om feministisk institutionalism för att försöka förklara respondenternas upplevelser.

Vidare tar denna uppsats utgångspunkt i en teoriprövande ansats. Enligt denna ansats väljs en eller ett par teorier ut som sedan används för att analysera uppsatsens material. Genom detta tillvägagångssätt går det att se hur väl teorin kan förklara ens undersökta ämne, samt att teorin i sig antingen stärks eller försvagas beroende på det förklaringsvärde den har i analysen (Esaiasson m.fl., 2017: 41). I denna uppsats har Krook och Mackay's teori om feministisk institutionalism valts för att analysera det insamlade materialet. Syftet med detta är att se hur väl kvinnors möjligheter till en jämn fördelning av makt och inflytande kan förklaras utifrån den teorins tanke att institutioner är manligt könade vilket begränsar kvinnor och dess möjligheter då de tvingas anpassa sig efter manliga normer.

5.2 Samtalsintervjuer

Uppsatsen kommer att använda kvalitativa samtalsintervjuer som metod då sett utifrån syfte och frågeställning är det den metod som lämpar sig bäst då det är specifika personers upplevelser som avser undersökas. Därmed kommer ett fåtal respondenter att intervjuas med syfte att få deras upplevelser om sina möjligheter som kvinnor inom politiken. Esaiasson m.fl. nämner att samtalsintervjuer är en bra metod att använda för att synliggöra det som undersöks och används ofta när syftet är att undersöka människors upplevelser (2017: 261-262). Valet av samtalsintervjuer som metod passar därmed mycket bra in i denna uppsats.

Vidare är samtalsintervjuer till fördel då det går att samla in oväntade svar som inte hade fångats upp om metoden hade begränsas av förvalda svarsalternativ, utan respondenterna har en öppen möjligheten att dela med sig av sina upplevelser. Chansen att ställa följdfrågor och därmed fånga upp ytterligare information finns även. Denna metod ger dessutom mer tid med varje respondent, vilken gör att en personlig kontakt kan upprättas med respondenten vid intervjutillfället vilket är till fördel då mer utförliga svar kan ges (Esaiasson m.fl., 2017: 260).

Det finns dock nackdelar med samtalsintervjuer som metod. Något forskare bör ha i åtanke när samtalsintervjuer genomförs är att förbereda sig väl. Det kan hända att forskaren inte är tillräckligt förberedd eller påläst och därmed får svårt att förstå respondentens svar och ställa följdfrågor (Esaiasson m.fl. 2017: 266-267). Det kan även uppstå intervju effekter, det vill säga att respondenterna ger särskilda svar eftersom den som intervjuar är t.ex. en student som kanske inte tas helt på allvar, istället för att ge helt ärliga svar (Esaiasson m.fl. 2017: 276-277). För att undvika dessa fällor kommer det att läsas på om ämnet innan intervjutillfällena, vilket dels indirekt görs i samband med insamlandet av fakta till bakgrunden samt av tidigare forskning. Det kommer även förtydligas för respondenterna att det är deras egna, ärliga upplevelser som efterfrågas, samt att intervjutillfällena kommer att genomföras på ett seriöst och strukturerat sätt för att ge respondenterna ett förtroendeingivande intryck.

5.3 Material

För att svara på uppsatsens frågeställningar kommer kvinnliga regionpolitikernas egna upplevelser om sina möjligheter inom politiken att samlas in som material. Detta då uppsatsens syfte och frågeställningar är att undersöka problemområdet utifrån kvinnliga politikernas perspektiv om hur de upplever sina möjligheter inom politiken. Deras egna uppfattningar om ämnet kommer därmed vara grunden till uppsatsens resultat och analysdel och därmed också uppsatsens huvudsakliga material. Materialinsamlingen i form av samtalsintervjuer är därför av största vikt för att få ut material som kan presenteras och analyseras utifrån teorin i nästkommande kapitel.

5.4 Avgränsningar

Uppsatsen kommer att avgränsas till att undersöka kvinnor inom politik på den regionala nivån. Detta då den kan anses vara den mest osynliga av tre politiska nivåer i Sverige som det har gjorts minst forskning på (Bäck & Öhrvall, 2003: 7). Efter att Sverige gick med i EU samt efter landstingen och de regionala samverkansorganen 2018 slogs ihop och bildade regioner har regionernas betydelse och ansvarsområden ökat allt mer (SOU, 2005: 82-83). Med tanke på den okunskap som finns om den regionala politiska nivån trots dess viktiga betydelse och ansvarsområden anses den viktig att belysa i denna uppsats.

Uppsatsens fokus kommer även att avgränsas till att undersöka kvinnors möjligheter inom politiken. Detta då det redan finns mycket forskning kring andra aspekter om kvinnor i politiken, framför allt om representation som är lättare att mäta statistiskt sett, medan kvinnors politiska möjligheter inte har varit lika efterforskat (Bäck & Öhrvall, 2003: 7). Termen “möjlighet till jämställd makt och inflytande” är hämtat från regeringens jämställdhetspolitiska mål (Regeringskansliet, 2016) och är det som mer specifikt kommer att undersökas, vilket också anses viktigt att belysa när man talar om kvinnors politiska möjligheter. Utifrån detta mål har vilka politiska intressen kvinnliga politiker har, tillgång till politiska organ och ordförandeposter samt om hur de respekteras, bemöts och tas på allvar av sin politiska roll valts ut som undersökningsfaktorer. Detta då dessa faktorer är de mest återkommande och de största problemen för kvinnor inom politiken (Jämställdhetsmyndigheten, 2021).

5.5 Urval av respondenter

När respondenter väljs ut till samtalsintervjuer är det viktigt att välja personer som anses centrala och viktiga för undersökningen. Detta då det är den information som de uppger vid intervjuerna som kommer att vara uppsatsens huvudsakliga källa och material som resultatet och analysen baseras på (Esaiasson m.fl. 2017: 267) I denna uppsats blir valet av respondenter kvinnliga regionpolitiker då dessa respondenter tydligt kan ses som centrala personer inom problemområdet. För att vara helt säker på att respondenterna verkligen kan täcka in information för hela problemområdet och syftet och frågeställningarna har regionråd, det vill säga politiker som jobbar politiskt på heltid, dessutom valts ut.

Ytterligare en viktig aspekt vid urval av respondenter för samtalsintervjuer är att välja ut ett begränsat antal för att hinna genomföra intervjuerna, men ändå ett tillräckligt antal för att kunna täcka all information som behöver samlas in utan att missa något viktigt (Esaiasson m.fl., 2017: 268). Antalet respondenter är i denna uppsats sju eftersom det är det sammanlagda antal kvinnliga regionråd som verkar inom den valda regionen, och samtliga av dessa tillfrågades om att ställa upp på en intervju och samtliga tackade även ja. Se mer information i tabellen nedan:

Tabell 1. Information om respondenterna och intervjutillfällena

Fiktivt namn	Titel	Intervjusätt	Intervjudatum
Maria	Regionråd	Zoom	2022-04-25
Monica	Regionråd	Zoom	2022-04-26
Therese	Regionråd	Zoom	2022-04-26
Sara	Regionråd	Telefon	2022-04-29
Jenny	Regionråd	Zoom	2022-04-29
Emelie	Regionråd	Zoom	2022-05-02
Lovisa	Regionråd	Zoom	2022-05-03

5.6 Etiska och moraliska ställningstaganden

En av de mest grundläggande reglerna inom etik och moral som tillhör kriterierna för god forskningssed är att forskaren i största möjliga mån bör se till att människor inte tar skada när forskning bedrivs. Detta innebär att forskaren måste tänka på hur respondenterna som intervjuas behandlas samt hur informationen de uppger behandlas (Vetenskapsrådet, 2017: 12). Detta görs dels genom att skydda respondenternas identitet genom att anonymisera deras namn med en bokstav eller siffra så det inte går att lista ut vilka de är, eller genom pseudonymisering då de istället ges ett fiktivt namn (Vetenskapsrådet, 2017: 40).

För att se till att respondenterna i denna uppsats inte tar skada genom att deras identitet avslöjas kommer uppgifter om vilken region de är verksamma inom,

vilken partitillhörighet de har, hur gamla de är samt hur många år inom politiken de har varit verksamma inte att nämnas. Deras namn kommer även att pseudonymiseras genom att de ges ett fiktivt namn. Då syftet med denna forskning är att undersöka kvinnors möjligheter inom politiken överlag anses dessa specificerade faktorer inte relevanta för denna uppsats.

Ytterligare en viktig aspekt att tänka på vid forskning och samtalsintervjuer är att ha informerats samtycke. Detta innebär att de respondenter som deltar måste ha informerats om vad forskningen handlar om samt att de måste samtycka till att delta. Detta gäller även om intervjuerna avses spelas in (Vetenskapsrådet, 2017: 16). Inför intervjuerna i denna uppsats informerades respondenterna om uppsatsen syfte samt att de fick en förfrågan om att få spela in intervjuerna. Respondenterna har efter att ha informerats tackat ja till att delta och godkänt att intervjuerna spelas in.

5.7 Validitet, reliabilitet och operationalisering

Något som är viktigt att tänka på vid forskning är att se till att undersöka det som avses undersökas, även kallat validitet (Esaiasson m.fl. 2017: 58-59). I denna uppsats är det kvinnliga politikernas upplevda möjligheter till en jämn fördelning av makt och inflytande som undersöks genom att kvinnliga regionpolitiker intervjuas. Genom att använda denna metod är det kvinnornas egna upplevelser som undersöks och därmed säkerhetsställs att det som avses undersökas faktiskt undersöks, vilket tyder på att uppsatsens validitet är god.

Det finns ytterligare en sorts validitet, begreppsvaliditet, som tittar på hur begrepp operationaliseras och om det har gjorts utifrån problemområdet på ett korrekt sätt. Vid operationalisering av begrepp omvandlas de från teoretiska definitioner till mätbara indikatorer (Esaiasson m.fl., 2017: 58-59). I denna uppsats har termen "jämn fördelning av makt och inflytande", hämtad från regeringens jämställdhetspolitiska mål (Regeringskansliet, 2016) definierats i form av tre faktorer som uppsatsen avser undersöka och som tillika är uppsatsens frågeställningar. Dessa faktorer har sedan operationaliserats till specifika indikatorer, se tabell 2 i nästkommande avsnitt, och sedan till undersökningsbara intervjufrågor, se bilaga 2.

Kvinnors politiska intressen och ansvarsområden har valts och operationaliserats som en faktor och frågeställning då det finns forskning som tyder på att dessa skiljer sig från mäns. Detta då kvinnor är verksamma inom mjuka politikområden och driver frågor som anses vara mindre viktiga medan män är verksamma inom politikområden som behandlar hårda frågor som anses vara av större vikt (Jämställdhetsmyndigheten, 2019: 5). Därmed begränsas kvinnor i sina möjligheter till jämn fördelning av makt och inflytande eftersom de begränsas från de politiska arenor där vissa viktiga besluten tas, varav denna faktor anses viktig att undersöka när det gäller kvinnors möjligheter inom politiken.

Kvinnors tillgång till politiska organ och ordförandeposter har även valts då att ha tillgång till de politiska områden, organ eller positioner där beslut fattas är en vanlig återkommande definition av tillgång till makt och inflytande (Bergqvist, 2015: 16). Det finns även fakta som tyder på att kvinnor inte blir invalda i politiska organ eller har tillgång till ordförandeposter i samma utsträckning som män (SOU, 2007: 14) och därmed anses denna undersökningsfaktor viktig att belysa relaterat till problemområdet. I denna uppsats innebär politiska organ de organ som politikerna inte väljs in i av folket, utan de organ som tillsätts internt som styrelser, nämnder, utskott och beredningar.

Slutligen har hur kvinnor respekteras och bemöts i sin politiska roll valts ut som en tredje undersökningsfaktor då det finns forskning som vittnar om hur kvinnor diskrimineras av sina manliga kollegor genom att de inte blir lyssnade på när de talar och framför sina politiska åsikter, att de döms hårdare än män när de gör misstag, samt att de utsätts för härskartekniker eller på andra sätt förminsas av sina manliga kollegor. Detta kan anses som ett tydligt tecken på att kvinnors möjlighet till makt och inflytande begränsas (SOU, 2005: 5) vilket gör att det anses viktigt att undersöka i denna uppsats.

En sista aspekt som är viktig att säkerhetsställa vid forskning är om uppsatsen har god resultatvaliditet. Detta uppnås genom hög reliabilitet och god begreppsvaliditet. Reliabilitet innebär att det säkerhetsställs att inga slumpartade fel som påverkar forskningen och dess resultat förekommer när materialet samlas in (Esaiasson m.fl., 2017: 64-65). En metod som har använts för att eliminera

slumpartade fel i denna uppsats är att intervjuerna har spelats in. På så sätt går det att gå tillbaka till dessa inspelningar för att säkerställa att det som respondenterna uppger återges på ett korrekt sätt. Genom att ha en hög reliabilitet och en god begreppsvaliditet, som båda konstateras ovan, kan denna uppsats anses ha en god resultatvaliditet.

5.8 Analysmodell

Nedan presenteras uppsatsens analysmodell med tillhörande faktorer och indikatorer. Modellen är baserad på uppsatsens syfte och frågeställningar och kommer att användas i nästkommande kapitel för att välja ut det viktigaste till resultatet och analysen av det material som respondenterna uppgett under intervjuerna.

Tabell 2. Analysmodell

Faktorer	<i>Politiska intressen och ansvarsområden</i>	<i>Tillgång till politiska organ och ordförandeposter</i>	<i>Respekt och bemötande i den politiska rollen</i>
Indikatorer	Vilka områden/frågor respondenterna ansvarar för.	Vilka politiska organ respondenterna sitter med i.	Om respondenterna respekteras i sin politiska roll.
	Om de har haft möjlighet att välja område/frågor.	Vilka ordförandeposter de innehar.	Om de blir lyssnade på.
	Om de hade önskat ansvara för något annat område/fråga.	Om de har haft möjlighet att välja organ/poster.	Om de får jobba hårdare än män.
	Om det finns en uppdelning av könen mellan hårda och mjuka frågor.	Om de önskar sitta med i något annat organ/inneha annan ordförandepost.	Om de döms hårdare än män.

5.9 Intervjuguide och intervjutillfällena

Det viktigt att inför intervjuer tänka igenom hur respondenterna ska informeras och förbereda sig. Samt hur, var och när intervjuerna ska genomföras, hur lång tid intervjuerna beräknas ta samt om de ska spelas in eller inte (Esaiasson m.fl. 2017: 277-278). Inför intervjuerna informerades respondenterna 2-3 veckor innan intervjutillfällena genom att fick ett informationsbrev mailat till sig med en enklare beskrivning av uppsatsens syfte och problemområde. Informationsbrevet innehöll även information om att deras identiteter kommer pseudonymiseras, förfrågan om att få spela in intervjuerna samt information om att intervjuerna beräknades ta max 60 minuter. Det bestämdes slutligen att intervjuerna skulle genomföras vecka 17 och 18 och att samtliga intervjuer skulle genomföras digitalt via Zoom, förutom en som genomfördes över telefon. Informationsbrevet som respondenterna fick återfinns i bilaga 1. Sammanfattande information om respondenterna och intervjutillfällena återfinns i tabell 1.

Vid formulerandet av en intervjuguide med intervjufrågor är innehållet viktigt att tänka på. Frågorna måste knyta an till problemområdet och frågeställningarna för att se till att relevant information samlas in (Esaiasson m.fl. 2017: 273-274). Frågorna i uppsatsens intervjuguide följer dessa utformningstips då de är formulerade utifrån uppsatsens samtliga tre frågeställningar, tillika undersökningsfaktorer, och indikatorer som finns i analysmodellen, vilket säkerhetsställer att det som avser undersökas undersöks. I intervjuguiden inkluderas även kort information som gavs till respondenterna i början av intervjuerna. Intervjuguiden med tillhörande intervjufrågor återfinns i bilaga 2.

Sett till frågornas karaktär är det viktigt att de är korta och koncisa, och att den som intervjuar är beredd att följa upp huvudfrågan med följdfrågor beroende på vad respondenten svarar. Något som även är viktigt att tänka på är att inte ställa frågor som låter ifrågasättande eller är ledande och försöker få respondenten att svara på ett visst sätt (Esaiasson m.fl. 2017: 274). Det är även viktigt att tänka på frågornas struktur och utformning där en vanlig struktur på frågor vid samtalsintervjuer är öppna frågor som är utformade så respondenterna kan ge öppna svar utifrån deras upplevelser (Esaiasson m.fl. 2017: 236-237). Med detta i åtanke har begränsade intervjufrågor formulerats som talar om för respondenten

vad det är som efterfrågas. Frågorna har öppen utformning vilket möjliggör för öppna svar samt att följdfrågor är förberedda utifrån huvudfrågorna.

Vid intervjutillfällena informerades respondenterna mer specifikt om uppsatsens problemområde och frågeställningar, samt att samtycke för att få spela in intervjuerna säkerställdes. Respondenterna intervjuades utifrån intervjuguiden och varje intervju tog ca 30 minuter. Eftersom de regionråd som intervjuades alla hade olika bakgrund och förutsättningar kom deras svar på intervjufrågorna att skilja sig åt i karaktär. Under intervjuernas gång, beroende på hur och vad respondenterna svarade på frågorna, ställdes därmed följdfrågor som ansågs passa in i sammanhanget.

6. Resultat och analys

I detta avsnitt kommer uppsatsens resultat att presenteras, vilket är de kvinnliga respondenternas upplevelser, tankar och åsikter om sina möjligheter inom regionpolitiken som de uppgett under samtalsintervjuerna. Resultatet kommer att presenteras under rubrikerna nedan utefter uppsatsens tre frågeställningar tillika undersökningsfaktorer. Krook och McKay's teori om feministisk institutionalism kommer i slutet av varje avsnitt att användas för att analysera resultaten för att se om respondenternas upplevelser går att förklara utifrån teorins tanke om att det finns manliga maktstrukturer inom institutioner som begränsar kvinnor.

6.1 Politiska intressen och ansvarsområden

En första viktigt skillnad som framkom vid intervjuerna är att vilket politikområde respondenterna ansvarar för påverkas av om de sitter i majoritet eller opposition. Maria¹ och Jenny² som båda är oppositionsråd lyfter att i och med att de inte sitter med i majoriteten har de inte haft möjlighet att välja utan ansvarar för alla politikområden gentemot sitt parti då det är kopplat till deras roll. Resterande respondenter sitter med i majoriteten och har därmed haft en större möjlighet att påverka vilka politikområden de ansvarar för. Emelie³ kan dock ses som ett undantag då hon som ordförande för regionstyrelsen egentligen ansvarar för alla områden, eller det *“breda och det stora och det yttersta”* som hon själv beskriver det. Mer om Emelie lyfts därmed istället upp under nästa rubrik, tillgång till politiska organ och ordförandeposter.

Monica⁴ och Therese⁵ berättar att vilka politikområden de ansvarar för beror dels på att partierna i majoriteten som de tillhör efter valet 2018 förhandlade med varandra om politikområdena samt ordförandeposterna, men att de även inom partierna har haft möjlighet att tycka till om vilka politikområden de vill ansvara för. Monica beskriver att i samband med den nya mandatperioden 2018 bytte hon ansvarsområde från personalfrågor till att hälso- och sjukvård med inriktning primärvård och tandvård. Detta med anledning att hon helt enkelt ville det och

¹ Maria, regionråd. Intervju över Zoom, 2022-04-25.

² Jenny, regionråd. Intervju över Zoom, 2022-04-29.

³ Emelie, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-05-02.

⁴ Monica, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-26.

⁵ Therese, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-26.

fick det, vilket är en roll som hon är nöjd med idag. Therese berättar att efter hennes parti blivit en del av majoriteten och hade förhandlat sig till politikområden stod valet mellan regional utveckling eller hälso- och sjukvård för hennes del. Hon förde en dialog med sin äldre, manliga kollega och de kom överens om att eftersom han hade större erfarenhet av hälso- och sjukvård skulle hon få ansvara den regionala utvecklingen, där hon känner att hon hamnat rätt.

Sara⁶ och Lovisa⁷ är även de regionråd för partier som sitter med i majoriteten, men då de båda har tillträtt som regionråd mitt i mandatperioden har de inte haft någon möjlighet att välja sina ansvarsområden. De har istället fått överta de områden som deras företrädare hade, vilka är hälso- och sjukvård för Saras del och psykiatri, hållbarhet och folkhälsa för Lovisas del. Sara tycker trots detta att hon har hamnat rätt i sitt ansvarsområde då hon hade mycket förkunskap om det sedan innan. Lovisa lyfter att trots att hennes ansvarsområden är viktiga för hennes parti hade hon personligen hellre ansvarat för någon av de större frågorna inom regionen, som hälso- och sjukvård eller ekonomi, då hennes nuvarande ansvarsområden inte är de mest prioriterade.

Sett till om respondenterna upplever att det råder en skillnad mellan män och kvinnors politiska intressen samt mellan män och kvinnor mellan regionens politikområden har de ganska skilda uppfattningar. Monica⁸, Jenny⁹ och Sara¹⁰ tycker inte att det går att säga att det finns någon skillnad inom regionen på dessa punkter utan tycker att det råder en jämn fördelning av män och kvinnor över intressen och politikområden. Jenny lyfter att under denna mandatperiod har till och med regionråden med ansvar för hälso- och sjukvård varit i huvudsak män. Dock nämner Jenny och Sara att de upplever att skillnaden istället finns på kommunal nivå. Lovisa¹¹ håller med ovan nämnda kollegor då hon upplever att det är en jämställd fördelning, med undantag för kollektivtrafiknämnden vars frågor hon medger kan räknas som hårda och där det sitter i princip 100% män.

⁶ Sara, regionråd. Intervju över telefon. 2022-04-29.

⁷ Lovisa, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-05-03.

⁸ Monica, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-26.

⁹ Jenny, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-29.

¹⁰ Sara, regionråd. Intervju över telefon. 2022-04-29.

¹¹ Lovisa, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-05-03.

I skaran som tycker att det råder en uppdelning av män och kvinnor mellan politiska intressen och områden tillhör Therese¹², som upplever att män dras till de hårda frågorna som kollektivtrafik och infrastruktur, medan kvinnor dras till de mjuka frågorna som hälso- och sjukvård och kanske främst primärvård. Hon berättar att det i kollektivtrafiknämnden nästan enbart sitter män och när hon har representerat regionen i regionala utvecklingsfrågor har det varit män som har dominerat inom dessa forum. Denna uppdelning tror hon beror på att människor har förutfattade meningar om vad män respektive kvinnor ska vara intresserade av, samt att det ligger i arv och miljö och hur personer påverkas under uppväxten av olika manliga och kvinnliga förebilder.

Emelie¹³ är inne på samma spår då hon upplever att män är överrepresenterade i de forum som finns kopplade till de hårda frågorna. Hon upplever även att det överlag finns föreställningar i samhället om att män väljer hårda frågor och kvinnor mjuka, men menar på att det i regionen varierar från parti till parti där hennes eget parti har en varannan man-varannan-kvinna princip och strävar alltid efter att ha en jämn fördelning av män och kvinnor.

Maria¹⁴ är även hon övertygad om att det råder en uppdelning av män och kvinnor mellan regionens politikområden:

“Ser man mer till områden så går det att se att nu vi har väldigt många fler män som är intresserade av de hårda frågorna, det vill säga kollektivtrafik, regionala utvecklingsfrågor. Det är fler kvinnor på områden som har de mjuka frågorna, det vill säga vården, kulturen. Det är fortfarande den uppdelningen skulle jag säga.” - Maria, (2022-04-25).

Hon upplever att denna uppdelning beror på de traditionella könsmonster som finns i samhället som gör att män väljer det som är typiskt manligt, och kvinnor det som är typiskt kvinnligt. Detta menar hon mynnar ut i att män dominerar

¹² Therese, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-26.

¹³ Emelie, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-05-02.

¹⁴ Maria, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-25.

inom de politikområden där män också dominerar tjänstemannamässigt, till exempel kollektivtrafik, och vice versa för kvinnor som dominerar inom hälso- och sjukvård. Marias eget parti utgår dock även likt Emelies från varannan man-varannan-kvinna principen.

Analyseras resultatet ovan går det att se att flertalet av analysmodellens indikatorer nämns bland respondenterna. Sett till deras upplevelser om att det överlag finns en uppdelning av könen mellan politikområdena förklaras detta utifrån den feministiska institutionalismen som att det finns manliga strukturer inom regionen som begränsar kvinnor. Teorin menar på att denna uppdelning beror på att det är mannen som är normen inom institutioner och som definierar vad som är möjligt och inte för kvinnor (Krook & Mackay, 2011: 6-7). Därmed förväntas och tillåts män att driva de hårda frågorna gällande kollektivtrafik och infrastruktur inom regionen, medan kvinnor istället får ha hand om de mjuka frågorna som hälso- och sjukvård och kultur. Kvinnor tillåts därmed inte att driva de hårda frågorna då det inte passar in i den påstådda manliga normen som strukturerna inom regionen vill upprätthålla.

Teorin har dock svårt att förklara indikatorn som gäller respondenternas politiska ansvarsområden och egna politiska intressen. Att majoriteten av respondenterna inte har haft möjligheten att välja sina ansvarsområden verkar inte bero på att det finns maktstrukturer inom regionen som hindrar dem från det, utan snarare på de byråkratiska regler som finns inom regionen, vilket påverkar både kvinnor och män. Utifrån indikatorn om respondenterna har valt område och frågor eller begränsats går det att se att i och med att tre av respondenterna själva har valt sina ansvarsområden, där en av dessa dessutom ansvarar för en hård fråga, kan det istället förklaras utifrån teorins kritik om att kvinnor är självständiga aktörer som tar rationella beslut (Krook & Mackay, 2011: 190). Kritikern menar på att dessa respondenter har gått emot de påstådda manliga strukturerna inom regionen och istället på egen hand valt sina politiska intressen och politiska ansvarsområden.

6.2 Tillgång till politiska organ och ordförandeposter

Emelie¹⁵ är regionstyrelsens ordförande, vilket är den högsta politiska ordförandepost som finns inom regionen. Hon är även den första kvinnan på posten inom sin region. Att det blev just hon som tillträdde posten mitt under mandatperioden när hennes manliga föregångare avgick var dock från början ingen självklarhet:

“Det var väl inte oerhört självklart att det skulle bli just jag, utan den som var först på tapeten var ju en man – män väljer män säger jag då. Men efter att partiet hade gjort sin process och sådär så var jag den lyckliga vinnaren om man ska uttrycka sig så. Och för mig blir det ganska stort eftersom jag är det första kvinnan på den posten.” - Emelie, (2022-05-02).

Som regionstyrelsens ordförande sitter Emelie med i de flesta politiska organ då det tillhör hennes roll, där de främsta är regionstyrelse och regionstyrelsens arbetsutskott. Innan hon blev regionstyrelsens ordförande var hon regionråd med ansvar för medarbetarfrågor, vilket är ett ganska smalt område. Hon beskriver därmed att hon trivs i denna roll bättre då det är en större bredd i frågor samt att hon har insyn i de flesta politikområden inom regionen. Regionstyrelsen fungerar dels som hälso- och sjukvårdsnämnd, vilket hon har tidigare politisk erfarenhet ifrån, samt att det blir nya inslag för henne i form av kollektivtrafiks- och regionala utvecklingsfrågor. Hon ser det dock som en rolig utmaning att sätta sig in i de många olika frågorna som hamnar på hennes bord.

Ytterligare en av respondenterna som innehar en tung ordförandepost är Therese¹⁶, som är ordförande i den regionala utvecklingsnämnden, vice ordförande i regionstyrelsen och dessutom sitter med i regionstyrelsens arbetsutskott och ett antal andra beredningar. Hon berättar att ordförandeposten följde med rollen som regionråd med ansvar för regionala utvecklingsfrågor, vilket hennes parti dels förhandlat sig till men som hon även valt efter diskussioner med sin kollega. Therese lyfter att trots att hon är mycket nöjd med

¹⁵ Emelie, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-05-02.

¹⁶ Therese, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-26.

det ordförandeskap och de politiska frågor hon ansvarar för idag strävar hennes parti hela tiden framåt. Skulle de få möjlighet att tillgå ordförandeskapet i regionstyrelsen i framtiden skulle hon därmed aspirera på den posten.

Monica, som är den av respondenterna som har varit med längst i politiken, gör just nu sin sista mandatperiod som heltidspolitiker. Hon är idag vice ordförande i hälso- och sjukvårdsberedningen, vilket är en roll som hon trivs bra i. Tidigare har dock hon också haft ögonen på regionstyrelsens ordförandeskap:

“Hade den förre ordföranden lämnat ordförandeposten tidigare, då hade jag aspirerat på den posten – och också tyckt att det hade varit jag som skulle ha den posten och tror också att jag hade fått den. Men jag kände att när det bara var den här mandatperioden kvar så var dags att lite dra ner på engagemanget.” - Monica, (2022-04-26).

Vidare sitter resterande respondenter med som ledamöter i regionstyrelsen, med undantag för Sara¹⁷ som är ersättare. Utöver detta är Sara ordförande för beredningen för hälso- och sjukvård samt sitter med i ett antal råd. Hon hade önskat att hon fick sitta med i regionstyrelsens arbetsutskott, då det avhandlas många frågor kopplade till hennes ansvarsområde där. Lovisa¹⁸ sitter också med i ett antal beredningar kopplade till sina ansvarsområden, och hon är även ordförande för beredningen för hållbarhet och folkhälsa. Hon hade dock önskat en tyngre ordförandepost i någon av nämnderna istället då beredningarna inte har något formellt ansvar över förvaltningarna eller någon egen budget.

Jenny¹⁹ är likt Therese vice ordförande i regionstyrelsen, vilket gör att hela regionstyrelsens presidium är kvinnor. Hon känner sig trots sin plats i oppositionen nöjd med sin roll idag. Det gör dock inte riktigt Maria²⁰ som även hon tillhör oppositionen, sitter med i regionstyrelsens arbetsutskott samt ett antal beredningar där hon dock inte har yttranderätt. Hon innehar inte heller någon

¹⁷ Sara, regionråd. Intervju över telefon. 2022-04-29.

¹⁸ Lovisa, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-05-03.

¹⁹ Jenny, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-29.

²⁰ Maria, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-25.

ordförandepost denna mandatperiod, vilket hon gärna hade gjort för att kunna styra utvecklingen i regionen mer i den riktning som hon och hennes parti vill.

Likt tidigare analys är det svårt att utifrån feministisk institutionalism säga att analysmodellens indikatorer om respondenternas tillgång till politiska organ och ordförandeposter styrs av manliga strukturer inom regionen som institution. Detta då samtliga respondenter pekar på att vilket ansvarsområde de har snarare hör ihop med deras roll som regionråd och hur reglerna för detta ser ut. Det som däremot går att förklara med hjälp av feministisk institutionalism är upplevelsen som Emelie nämner angående att män ofta väljer män i politiska sammanhang, vilket kopplas till indikatorn om respondenternas tillgång till ordförandeposter. Teorin argumenterar för att det finns manliga maktstrukturer som begränsas vad kvinnor kan göra och inte (Krook & Mackay, 2011: 6-7), och appliceras detta på regionen kan det ses som att det finns manliga maktstrukturer inom regionen som försöker se till att män fortsätter att sitta vid makten genom att begränsa kvinnor från att tillgå högre politiska poster.

Utfallet i detta exempel blev dock att Emelie blev den första kvinnliga ordföranden i regionstyrelsen, vilket likt i Ursula van der Leyens och Magdalena Anderssons fall visar att kvinnor kan lyckas och ta sig till de högre politiska ordförandeposterna. Detta i kombination med Monicas upplevelse om att hade hon kandiderat till ordförandeposten hade hon antagligen fått den, tillbakavisar den feministiska institutionalismen till förmån för dess kritik som menar att kvinnor kan ta självständiga beslut och agera på ett sätt inom institutioner som går emot de manliga maktstrukturerna (Krook & Mackay, 2011: 190).

6.3 Respekt och bemötande i den politiska rollen

Under denna punkt skilde sig respondenternas upplevelser tydligt åt. Monica²¹, Sara²² och Jenny²³ upplever att de respekteras fullt ut och att de alltid har gjort det under sina politiska karriärer. Jenny tror att det dels beror på den roll hon har som vice ordförande i regionstyrelsen, samt dels på grund av den kompetens som hon

²¹ Monica, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-26.

²² Sara, regionråd. Intervju över telefon. 2022-04-29.

²³ Jenny, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-29.

har samlat på sig under sina många år som politiker. Hon upplever dock att hon har ifrågasatts tidigare i sin politiska karriär och då med referens till att hon är kvinna eller att hon har familj som måste prioriteras. Sara lyfter att det finns kunskapen samt ett brinnande intresse för de frågor som drivas tas både kvinnor och män på allvar, respekteras och blir lyssnade på. Hon upplever inte att just hon döms hårdare än sina manliga kollegor, men tror däremot att det är så trenden ser överlag för kvinnor inom politiken. Monica för följande resonemang som liknar sina ovan nämnda kollegors:

“Är man påläst, är man kunnig, är man beredd att lyssna men också driva och argumentera för sina frågor på ett kompetent sätt så tycker jag att jag blir precis lika respekterad som andra. Den skillnaden jag kan se mellan män och kvinnor är mer att män är mer beredda att ta för sig än vad kvinnor är.” - Monica, (2022-04-26).

Resterande respondenter upplevde dock att det finns en skillnad i hur de respekteras och blir bemötta som kvinnor inom regionpolitiken. Therese²⁴ och Emelie²⁵ lyfter att när de som unga kvinnor började arbeta politiskt jämfördes de ofta med sina äldre, manliga kollegor och fick då arbeta hårdare för att hävda sig och få samma respekt. Idag upplever de att de respekteras och nämner att det kan ha att göra med deras roller som ordförande i de större politiska organen, eller att de idag är äldre och mer erfarna inom politiken. Emelie upplever dock att även om hon respekteras idag tycker hon att det finns skillnader i hur hon som kvinna bemöts:

“Och återigen då så behöver man bevisa sig gång på gång på gång på gång upplever man ofta, att man har samma kunskaper och faktiskt kan det här lika bra som en man hade gjort liksom.” - Emelie, (2022-05-02).

²⁴ Therese, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-26.

²⁵ Emelie, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-05-02.

Therese och Emelie upplever vidare att de blir lyssnade på när de talar, men att även det kan vara kopplat till deras roller som ordföranden. De upplever även att kvinnors döms hårdare, där Emelie lyfter att hon tycker att kvinnor döms lite hårdare överlag oavsett vad det handlar om, medan Therese lyfter att hon som kvinna döms hårdare om hon inte är påläst inför debatter eller sammanträden medan män kommer undan lättare och inte döms på samma sätt. Ytterligare en sak som de upplever är att de likt Jenny har fått höra att de borde lägga mindre fokus på sina politiska karriärer och mer fokus på sina familjer då det är det som är normen i samhället. De hoppas därmed kunna vara förebilder för andra kvinnor genom att visa att det går att kombinera en politisk karriär med att ha familj.

En av respondenterna som håller med ovanstående är Maria²⁶ som upplever att hon respekteras idag, men att hon inte alltid har gjort det när hon var yngre. Trots sin upplevda respekt idag tycker hon att det finns skillnader mellan hur män och kvinnor respekteras och bemöts, och att hon som kvinna inom en manligt dominerad politisk värld har fått jobba hårdare än sina manliga kollegor för att nå den respekt och det bemötande hon har idag:

“Jag tror att ännu mer som kvinna så måste man hela tiden bevisa att man är rätt kvinna på rätt plats om man säger så” [...] “Visst är det uppförsbacke för kvinnor fortfarande. Man måste alltid vara lite extra påläst, lite extra kunnig bara för att få den respekten som män får även om de kommer försent till ett möte, inte är pålästa eller något sådant.” - Maria, (2022-04-25).

Maria upplever även att kvinnor utsätts för mer kritik än män, inte bara gällande det jobb de utför utan för deras utseende, vilket aldrig händer män. Hon upplever även skillnad i bemötande när det gäller hur män respektive kvinnor blir lyssnade på när de talar. Är det en man som talar lyssnar alla, men talar en kvinna är det mer okej för männen att småprata med varandra eller inte fokusera lika mycket.

²⁶ Maria, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-25.

Lovisa²⁷, som är den yngsta av respondenterna, upplever att hon inte alls respekteras på samma sätt som sina kollegor gör, samt att detta inte har förändrats under hennes två år som regionråd trots att hennes egen erfarenhet och kunskap har ökat. Hon upplever även att hennes åsikter och den fakta hon lägger fram vid debatter inte tas på allvar:

“Jag känner att jag kanske behöver ha extra underbyggda resonemang för att de ska tas på allvar, eller extra mycket bevis för den fakta jag presenterar för att den ska tas på allvar. Till exempel så har jag varit med om att jag har framfört en åsikt, och sen två dagar senare har någon annan, äldre politiker framfört samma åsikt och först då har folk lyssnat.” - Lovisa, (2022-05-03).

Detta tror hon beror på att hon inte passar in i normen för politiker då hon dels är kvinna, men även ung och har därmed inte lika lång erfarenhet som resterande kollegor. Detta menar hon mynnar ut i att hon ständigt får jobba hårdare än sina äldre samt manliga kollegor då hon inte har samma förtroende som dessa utan känner sig uträknad från start.

Slutligen fick respondenterna frågan om hur de överlag upplever klimatet inom sin region – om det finns könsstrukturer som gynnar män eller om dokument inom regionen utgår från män och om detta isåfall påverkar kvinnors möjligheter. Något som samtliga respondenter lyfter är att både inom politiken och tjänstemannamässigt innehas de högsta positionerna av kvinnor, vilket leder till att det råder ett relativt jämställt klimat inom regionen. Monica²⁸, Jenny²⁹ och Sara³⁰ upplever inga manliga maktstrukturer inom regionen och anser att samtliga dokument tas med ett jämställdhetsperspektiv i åtanke. Emelie³¹ och Lovisa³² håller delvis med, men Emelie lyfter att trots att högsta ledningarna är kvinnor måste det hela ses ur ett bredare perspektiv och fortsätta jobbas för att hela regionen ska vara jämställd. Lovisa nämner att det finns ett klimat inom regionen

²⁷ Lovisa, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-05-03.

²⁸ Monica, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-26.

²⁹ Jenny, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-29.

³⁰ Sara, regionråd. Intervju över telefon. 2022-04-29.

³¹ Emelie, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-05-02.

³² Lovisa, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-05-03.

som innebär att normen är att det ska jobbas väldigt mycket och ofta sent, vilket missgynnar kvinnor som ofta drar det tyngre lasset i hemmet.

Maria³³ är nöjd med det stora antal kvinnor på ledande positioner inom regionen, men nämner att trots detta upplever hon att det finns osynliga maktstrukturer inom regionen som gynnar män då patriarkatet är så pass starkt och befast i samhället. Hon upplever även att de dokument som tas fram inom politiken präglas av män då de är normen. Ett exempel hon nämner gällande detta är att hon och hennes parti önskar att Sveriges Kommuner och Regioners checklista för jämställda beslut ska användas när beslut fattas, något som hon upplever att resterande partier inte riktigt vill.

Therese³⁴ instämmer i det Maria säger och berättar att under mandatperiodens gång har regionstyrelsens presidium bytts ut från tre män till tre kvinnor, samt att tre av partiernas gruppleddare som tidigare var män har avgått och att dessa positioner har tagit över av tre kvinnor, vilket hon ser som positivt för jämställdheten i regionen. Hon nämner dock ett exempel gällande att när de tar fram dokument inom politiken har de ibland med speciella rubriker för kvinnor, som t.ex. kvinnors företagande. Hon menar att hade det varit helt jämställt i regionen hade inte sådana rubriker behövts utan kvinnors perspektiv hade framgått ändå.

Vid analys av respondenternas upplevelser på denna punkt går det att se att samtliga av analysmodellens indikatorer kopplade till denna faktor återfinns bland respondenternas svar. Den feministiska institutionalismen kan förklara de vars upplevelse är att de som kvinnor inte alltid blivit respekterade, att de fått jobba hårdare, att kvinnor utsätts för mer kritik samt att de döms hårdare. Förklaringen som teorin erbjuder är att det är de manliga strukturerna inom institutioner som gör att mannen är normen (Krook & Mackay, 2011: 6-7). Sett till regionen kan det ses som anledningen till varför män ständigt erhåller respekt, medan kvinnor som alltså inte passar in i den manliga normen begränsas från att få samma respekt.

³³ Maria, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-25.

³⁴ Therese, regionråd. Intervju över Zoom. 2022-04-26.

Även det som ett par av respondenterna upplever gällande att det finns maktstrukturer i regionen som gynnar män samt att det präglar de politiska dokument som tas fram kan kopplas till indikatorerna. Den feministiska institutionalismen menar att det är de manliga maktstrukturerna inom en institution som påverkar de beslut som tas och gör att dess utfall ofta gynnar män (Krook & Mackay, 2011: 183-184). Detta kan därmed förklara att kvinnors perspektiv nämns med en extra rubrik i de dokument som regionen tar fram då det är mannens perspektiv som är normen och det som har legat till grund för dokumentens utformning.

Sett till de respondenter som inte upplevde någon skillnad i respekt eller att det skulle finnas ett manligt perspektiv på regionens dokument går de också att koppla till analysmodellens indikatorer. Här erbjuder kritiken mot feministisk institutionalism en förklaring istället för själva teorin. Dessa respondenters upplevelser kring att de inte har behövt jobba hårdare än män, utan att de har respekteras för att de är pålästa, kunniga och vågar ta för sig kan förklaras av att de som självständiga individer kan ta egna beslut som bryter mot institutionens maktstrukturer. De kan därmed påverka sin egen situation genom att agera på ett sätt som ger dem samma respekt som män (Krook & Mackay, 2011: 190).

7. Slutsats och diskussion

I detta avslutande avsnitt kommer slutsatser kopplade till uppsatsens tre frågeställningar presenteras och diskuteras. Möjlig framtida forskning på uppsatsens problemområde kommer även lyftas fram och diskuteras.

Uppsatsens första frågeställning lyder: *Upplever kvinnliga regionpolitiker att de har möjlighet till jämn fördelning av makt och inflytande inom politiken i avseendet: Vilka politiska intressen och politiska ansvarsområden har de?* Utifrån resultatet går det att se att respondenternas politiska intressen och ansvarsområden främst är kopplade till deras roller som regionråd, samt att det även kan förklaras på grund av det byråkratiska system som reglerar tillsättandet av regionråd då vissa respondenter har tagit över ansvarsområdena mitt i mandatperioden. Monica och Therese, och även Emelie på ett sätt, har haft möjlighet att välja sina politikområden, där Therese även har valt ett område med hårda frågor, vilket visar på att möjligheten finns men att det beror på omständigheterna för respektive individ. Baserat på respondenternas egna upplevelser går det därmed att dra slutsatsen att de själva inte har några särskilda kvinnliga politiska intressen som har påverkat vilka politikområden de ansvarar för, utan att det beror på andra faktorer.

Flertalet av respondenterna upplever dock att det överlag finns en uppdelning av män och kvinnor över politikområdena i deras region då män drar sig till hårda frågor som kollektivtrafik och infrastruktur, och kvinnor till mjuka som hälso- och sjukvård. I och med att de respondenter som upplever denna uppdelning ger exempel på nämnder eller forum där dessa skillnader finns går det att dra slutsatsen att denna uppdelning finns inom regionen även om alla inte håller med. En slutsats och ett svar på denna frågeställning blir därmed: ja och nej. Ja, då respondenterna själva upplever att de har möjligheten till jämn fördelningen av makt och inflytande i avseendet vilka politiska intressen och ansvarsområden de har. Nej, då respondenterna berättar att även om de själva inte upplever detta så vittnar de om en uppdelning mellan män och kvinnor gällande politiska intressen, vilket tyder på att kvinnor inte har samma möjlighet till jämn fördelning av makt och inflytande i avseendet politiska intressen och ansvarsområden.

Nästa frågeställning lyder: *Upplever kvinnliga regionpolitiker att de har möjlighet till jämn fördelning av makt och inflytande inom politiken i avseendet: Hur ser deras tillgång till politiska organ och ordförandeposter ut?* Här går det att konstatera att likt föregående frågeställning beror vilka politiska organ respondenterna sitter i och vilka ordförandeposter de innehar på deras roll som regionråd. Även om flertalet av dem lyfter att de gärna hade suttit med i andra politiska organ eller innehaft någon annan ordförandepost, verkar detta snarare bero på den byråkratiska struktur och de regler som finns inom regionen och partierna snarare än på att de begränsas i sin tillgång till politiska organ och ordförandeposter för att de är kvinnor.

Det finns istället tvärt om tecken på att respondenterna har haft möjlighet att tillgå ordförandeposter då sex av de sju respondenterna innehar någon form av ordförandeskap eller vice ordförandeskap. Dessutom högre sådana då Emelie är den första kvinnan inom regionen som är regionstyrelsens ordförande, vilket är den högsta politiska posten inom en region, samt att Therese även innehar en tung ordförandepost i en av nämnderna. Monica upplevelse om att hade hon kandiderat till regionstyrelsens ordförandepost hade hon fått den men att hon valde att avstå, samt att under mandatperiodens gång har regionstyrelsens presidium bytts ut från tre män till tre kvinnor styrker även denna omvända trend i regionen.

Det enda tecknet som visar på att det möjligtvis skulle förekomma begränsningar för kvinnor i detta avseende är att vid val av den nya ordföranden till regionstyrelsen upptäckte Emelie att män gärna väljer andra män framför kvinnor då den avgående manliga ordföranden föreslog en manlig kandidat som efterträdare. I slutändan blev det dock Emelie som fick ordförandeposten, vilket styrker påståendet att kvinnor inte begränsas i sin tillgång till ordförandeposter inom regionen. För att dra en slutsats kring och svara på denna frågeställning blir svaret: ja, respondenterna upplever att de som kvinnor inom regionpolitiken har möjlighet till en jämn fördelning av makt och inflytande i avseendet tillgång till politiska organ och ordförandeposter.

Den sista av uppsatsens frågeställningar lyder: *Upplever kvinnliga regionpolitiker att de har möjlighet till jämn fördelning av makt och inflytande inom politiken i avseendet: Hur respekteras och bemöts de i sin politiska roll?* Här går det att se att det finns olika uppfattningar då vissa av respondenterna upplever att de respekteras fullt ut och alltid har gjort det, medan andra vittnar om att de inte gör det utan att de istället har fått jobba hårdare, kritiseras mer samt döms hårdare än män. Framförallt verkar att respondenterna är kvinnor vara avgörande, men ålder verkar också spela in då respondenterna som upplever att de inte alltid blivit respekterade upplever att så var fallet främst när de var yngre. Den yngsta av respondenterna upplever att hon inte alls respekteras och att det inte har skett någon förbättring under de senaste åren trots att hon blivit mer erfaren och kunnig. Även om inte alla respondenter håller med om att de som kvinnor inte respekteras och bemöts på samma sätt som män i sin politiska roll, pekar vissa av respondenternas upplevelser på att kvinnor begränsas i detta avseende.

Sett till hur klimatet överlag ser ut i regionen håller samtliga respondenter med om att det är bra tack vare det stora antal kvinnliga på de höga posterna tjänstemannamässigt såväl som politiskt. Trots detta upplever vissa av respondenterna att det finns maktstrukturer inom regionen som gynnar män och att politiska dokument präglas av män, vilket begränsas kvinnornas politiska möjligheter.

Slutsatsen kring och svaret på den tredje och sista frågeställningen blir därmed: ja och nej. Ja, kvinnliga regionpolitiker upplever att har möjligheten till en jämn fördelning av makt och inflytande i avseendet respekt och bemötande då samtliga respondenter uttrycker att det finns ett stort antal kvinnor på de höga posterna inom regionen vilket påverkar att klimatet blir mer jämställt. Samt då flera av respondenterna upplever att de blir lika respekterade som män och att de alltid har blivit det. Nej, då en del respondenter upplever att de inte alltid har respekterats och blivit bemötta på samma sätt som män utan att de som kvinnor blivit begränsade, vilket tyder på att de som kvinnliga regionpolitiker inte har möjlighet till en jämn fördelning av makt och inflytande i avseendet respekt och bemötande i den politiska rollen.

Gällande om uppsatsens teori, Krook och Mackays feministiska institutionalism, har kunnat användas för att analysera och förklara uppsatsens resultat blir slutsatsen även här både ja och nej. Ja då i de fall som respondenternas upplevde att de inte hade samma möjligheter som män inom politiken kunde regionen som institution och de maktstrukturer som finns inom den användas som förklaringsfaktor. Nej då det fanns flertalet upplevelser som inte gick att förklara med hjälp av teorin utan som istället berodde på andra faktorer som det byråkratiska system som finns inom regionen, eller som teorins kritiker framför gällande att kvinnor kan ta egna beslut som går emot regionens maktstrukturer.

Vidare har denna uppsats hjälpt till att synliggöra kvinnors möjligheter inom politiken, men det finns mycket forskning kvar att göra på området. Till exempel kan samma undersökning genomföras i regionen men istället ur männens perspektiv då denna uppsats förbiser detta. På så sätt går det att få båda köns uppfattning om fenomenet, och män och kvinnors möjligen upplevda skillnader kan därtill jämföras.

Ytterligare forskning som kan bedrivas är kring partiernas interna processer när det gäller val av regionråd och ansvarsområden för dessa, eller kring det byråkratiska systemet och regler som finns inom regionerna gällande hur nya regionråd utses när det sker avhopp under en mandatperiod. Detta då det var faktorer som respondenterna ofta lyfte att deras ansvarsområden eller ordförandeposter berodde på, vilket denna uppsats inte förklarar och som därmed hade varit intressant att undersöka närmare.

Ett sista möjligt sätt att forska vidare på är genom att göra en jämförande studie. Fortfarande ur kvinnors perspektiv på regional nivå, men genom att jämföra olika regioner hade ett bredare perspektiv kunnat presenteras genom att se om det finns några skillnader i kvinnliga politikernas upplevelser om sina möjligheter mellan olika regioner. Även om denna uppsats har bidragit till att synliggöra en region finns det 20 regioner kvar som det inte har forskats om och där det är oklart hur kvinnliga politikernas möjligheter inom politiken ser ut.

Referenslista

- Bergqvist, Christina. (2015) Forskarrapporter till Jämställdhetsutredningen – *Delmål 1 En jämn fördelning av makt och inflytande*. Hämtad 2022-04-25: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/statens-offentliga-utredningar/mal-och-myndighet_H3B386
- Dahlerup, Drude. (2020). Temporary Special Measures, Including Gender Quotas – types, usage, and effect. Expert paper for UN Women Expert Group Meeting. Hämtad 2022-04-28: https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/CSW/65/EGM/Dahlerup_TSMs_EP3_EGMCSW65.pdf
- Dolan, Julia, Deckman, Melissa M. & Swers, Michele L. (2022). *Women and politics: Paths to power and political influence* (4th ed.). London: The Rowman and Littlefield Publishing Group, Inc.
- EIGE, European Institute of Gender Equality. (2020). *Statistical brief: gender balance in politics*. Hämtad 2022-04-28: <https://eige.europa.eu/publications/statistical-brief-gender-balance-politics-2020>
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann & Wängnerud, Lena. (2017). *Metodpraktikan - Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Upplaga 5:1. Stockholm: Författarna och Wolters Kluwer Sverige AB.
- Inter-Parliamentary Union. (2020). *Women in parliament: 1995 – 2020*. Hämtad 2022-04-28: <https://www.ipu.org/resources/publications/reports/2020-03/women-in-parliament-1995-2020-25-years-in-review>
- Inter-Parliamentary Union and UN Women. (2020). *Women in politics 2020*. Hämtad 2022-04-28: <https://www.ipu.org/resources/publications/infographics/2020-03/women-in-politics-2020>

Jämställdhetsmyndigheten. (2021). *Ett sekel av rösträtt och valbarhet: en uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet en jämn fördelning av makt och inflytande*. Rapport 2021:1. Hämtad 2022-03-16:

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/aktuellt/publikationer/ett-sekel-av-rostratt-och-valbarhet-2021-1/>

Jämställdhetsmyndigheten. (2019). *Kvinnor har det tuffare än män inom politiken*. Rapport 2019:2. Hämtad 2022-03-16:

<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/aktuellt/publikationer/kvinnor-har-det-tuffare-an-man-inom-politiken-2019-2/>

Kolada, Kommun- och landstingsdatabasen. (2021). Hämtad 2022-04-08:

<https://www.kolada.se/>

Krook, Mona Lena & Mackay, Fiona. (2011). *Gender, Politics and Institutions - Towards a Feminist Institutionalism*. London: Palgrave Macmillan.

Regeringskansliet. (2016). *Delmål 1: En jämn fördelning av makt och inflytande*. Hämtad 2022-04-29: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/delmal-1-en-jamn-fordelning-av-makt-och-inflytande/>

Reingold, Beth & Swers, Michele. (2011) An Endogenous Approach to Women's Interests: When Interests Are Interesting in and of Themselves. *Politics & Gender* 7(3), 429-435. doi:10.1017/S1743923X11000201

Riksdagsförvaltningens utredningar (2005). *Jämställt? Röster från riksdagen 2005: En rapport baserad på intervjuer med ledamöter i Sveriges riksdag*.

Hämtad 2022-04-25: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/utredning-fran-riksdagsforvaltningen/jamstallt-roster-fran-riksdagen-2005-en-rapport_GTA5URF2

SCB Statistikdatabasen. (2019). *Representation i politiken*. Hämtad 2022-04-08:

<https://www.scb.se/hitta-statistik/temaomraden/jamstalldhet/jamn-fordelning-av-makt-och-inflytande/representation-i-politiken/#129733>

SOU 2007:108. (2008). *Kön, makt och statistik*. Stockholm: Fritzes. Hämtad 2022-04-25: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/statens-offentliga-utredningar/kon-makt-och-statistik_GVB3108

SOU 2005:66. (2005). *Makt att forma samhället och sitt eget liv – jämställdhetspolitiken mot nya mål*. Stockholm: Fritzes. Hämtad 2022-04-25: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2005/08/sou-200566/>

SOU 2015:86. (2015). *Mål och myndighet - En effektiv styrning av jämställdhetspolitiken*. Stockholm: Fritzes. Hämtad 2022-04-25: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/statens-offentliga-utredningar/mal-och-myndighet_H3B386

Sveriges kommuner och regioner. (2021). *Så styrs regionerna*. Hämtad 2022-04-08: <https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/politiskstyrningfortroendevalda/kommunaltstjaltstyreastyrskommunenochregionen/sastyrregionerna.1790.html>

Sveriges Riksdag. (2021-11-29). *Magdalena Andersson godkändes som statsminister*. Hämtad 2022-04-28: <https://www.riksdagen.se/sv/aktuellt/2021/nov/29/magdalena-andersson-godkandes-som-statsminister/>

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Hämtad 2022-04-25: <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html>

Von der Leyen, Ursula. (2019). *En ambitiösare union. Min agenda för Europa. Riktlinjer för nästa Europeiska kommission 2019 – 2024*. Hämtad 2022-04-28: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/political-guidelines-next-commission_sv.pdf

Bilaga 1. Informationsbrev

Informationsbrev och förfrågan om att delta i intervju

Hej!

Du får denna information och förfrågan då jag skriver en uppsats där jag vill undersöka kvinnliga regionpolitikernas möjligheter inom politiken. Jag har därmed valt att intervjua regionråd som jobbar politiskt på heltid och jag hoppas att du ska vilja bidra med information till min uppsats genom att delta i en samtalsintervju.

Mitt namn är Elin Nilsson Walldén och jag studerar just nu mitt sista år på statsvetarprogrammet vid Linnéuniversitetet och håller därmed på att skriva min kandidatuppsats. Du kommer kanske att känna igen mig då jag i december under min praktik fick möjligheten att gå bredvid er kollega under ett par dagar och därmed delta vid regionala utvecklingsnämnden och regionstyrelsen som hölls då. Denna möjlighet fick upp mitt intresse för regionpolitiken, och jag har därmed valt att skriva min kandidatuppsats om just denna politiska nivå.

Uppsatsen avser undersöka om kvinnliga regionpolitiker har samma möjligheter till makt och inflytande som manliga inom politiken. Den information som jag hoppas ta del av genom intervjun är därmed dina egna upplevelser gällande om du känner att du deltar på lika villkor som män och har samma möjligheter som dem att göra karriär inom politiken. Intervjun beräknas ta max en timme och för att jag ska kunna gå tillbaka och inte missa någon information så önskar jag få spela in intervjun om jag får ditt godkännande. Materialet kommer isåfall enbart sparas under tiden jag skriver min uppsats för att sedan raderas. Intervjun genomförs med fördel digitalt över Teams eller Zoom, men jag är flexibel om du känner att du hellre vill sitta ner tillsammans och genomföra den i verkligheten.

Jag vill även poängtera att samtlig information kommer att behandlas konfidentiellt då det enbart är jag och min handledare som kommer att ta del av den och veta vem du är. All information som är med i själva uppsatsen kommer att pseudonymiseras genom att du ges ett fiktivt namn samt att varken vilken region du är verksam inom, din specifika ålder eller partitillhörighet skrivs ut. Det kommer alltså inte gå att härleda vem du är eller vilken region du är verksam i utifrån min uppsats.

Tanken är att intervjuerna ska äga rum i slutet av april för att jag ska hinna bearbeta och sammanställa materialet tills dess att min examen äger rum i början av juni. Jag föreslår därmed att intervjun tar plats någon gång under vecka 17 på antingen tisdag 26/4, onsdag 27/4, torsdag 28/4 eller fredag 29/4. Jag hoppas höra från dig snarast med svar om vilken av dessa dagar samt vilken tid som passar dig. Om du inte kan något av dessa datum, vänligen föreslå något annat datum som passar dig så försöker jag anpassa mig efter detta. Intervjun hade dock behövts genomföras senast vecka 18.

Det enda du behöver förbereda inför intervjun är att reflektera över din roll som kvinna i regionpolitiken och om du känner eller någon gång har känt att dina möjligheter till makt och inflytande inom politiken har begränsats på grund av att du är kvinna. Du är välkommen att kontakta mig och ställa frågor om något känns oklart eller behöver redas ut innan intervjutillfället, se kontaktuppgifter nedan.

Med vänliga hälsningar, Elin Nilsson Walldén

Statsvetarstudent vid Linnéuniversitetet

Mejl: en223cr@student.lnu.se

Telefonnummer: 072-5205050

Bilaga 2. Intervjuguide

Respondenterna fick i början av intervjutillfället mer information om uppsatsen, vad syftet grundar sig i, vilka tre faktorer som frågeställningarna har utformats utifrån samt vilken typ av frågor som kommer att ställas. Frågan om att få spela in intervjuerna ställdes igen för att försäkra om att kraven för informerat samtycke verkligen uppfylls. Det informerades även om att respondenternas identiteter kommer att pseudonymiseras genom att personliga attribut inte tas med samt att de ges ett fiktivt namn.

Frågorna:

Politiskt intresse/ansvarsområden

1. Vilken/vilka politiska frågor eller områden ansvarar du för inom regionen?
2. Hur kommer det sig att du ansvarar för detta område/fråga? Har du valt det eller blivit tilldelad?
3. Känner du att du har hamnat rätt genom att du ansvarar för detta område/fråga eller finns det något annat område/fråga du hellre hade svarat för? Hur kommer det sig isåfall att du inte svarar för ditt föredragna område?
4. Vilken politiskt fråga inom regionen känner du ligger dig varmast om hjärtat överlag om du får välja en? Varför?
5. Upplever du överlag att det råder en uppdelning av politikområden inom regionen där män verkar inom vissa och kvinnor inom vissa? Vad beror det på tror du isåfall?

Tillgång till politiska organ och ordförandeposter

6. Vilka politiska organ sitter du med i? Så som regionstyrelse, utskott, beredningar, nämnder med mera.
7. Hur kommer det sig att du sitter med i de politiska organ som du gör? Har du haft möjlighet att välja detta eller är du invald/tilldelad platsen/platserna?
8. Hade du önskat sitta med i andra politiska organ än vad du gör? Hur kommer det sig att du isåfall inte sitter med i dessa?
9. Innehär du någon ordförandepost/vice/andre vice inom något av de politiska organ du sitter med i?
10. Hur kommer det sig att du blev ordförande/vice/andre vice för detta/dessa politiska organ?

11. Finns det någon ordförandepost/vice/andre vice som du inte innehar men som du önskar inneha? Hur kommer det sig att du inte fick/kunde inneha den posten?

Upplevd respekt/tas på allvar i politiken

12. Upplever du att du tas på allvar och respekteras i din politiska roll? Tänk gärna tillbaka hur det var när du började i politiken mot hur det är idag om det har förändrats något.
13. Upplever du att du blir lyssnad på när du talar/framför dina åsikter t.ex på ett politiskt sammanträde? Om inte - varför är det så tror du?
14. Upplever du att du har samma möjlighet att påverka besluten som tas som dina manliga kollegor?
15. Upplever du att du har fått jobba hårdare än dina manliga kollegor för att uppnå den acceptans och respekt som du har idag?
16. Upplever du att du/kvinnor döms hårdare om du/ni gör misstag jämfört med manliga politiker?
17. Upplever du att det finns några särskilda jargonger inom politiken, t.ex manliga/kvinnliga i olika sammanhang?
18. Upplever du att män tar mäns parti och kvinnor tar kvinnors parti eller beror vems parti man tar mer på om man tillhör majoritet/opposition eller vilket parti man tillhör?
19. Upplever du att det förekommer härskartekniker inom politiken? Vilka? När sker det isåfall och vilka är det som utövar/tar emot? Upplever du att dessa isåfall påverkar dig?

Allmänt

20. Upplever du att det finns maktstrukturer inom regionen som institution som gynnar män eller är det ett jämställt klimat?
21. Upplever du att de strategier/planer och liknande dokument som ni tar fram inom regionpolitiken präglas av män eller tar utgångspunkt ur deras perspektiv?
22. Slutligen - finns det någon övrig händelse/situation/ upplevelse eller tanke du vill dela med dig av?